

DELAVSKA POLITIKA

POLITIČEN DNEVNIK

izhaja vsak delavnik ob 11. dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg štev. 12./II.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Uprava: Ljubljana, Breg 10-12. pritičje.

Cek. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno: v Ljubljani in po pošti 20.— Din, po raznašalcih izven Ljubljane 22.— Din, za inozemstvo mesečno 32.— Din.

Mal h oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2 25 Din. Pri večjem številu objav popust.

Št. 48.

V Ljubljani, sobota 27. februarja 1926.

Leto I.

Prekrižajte račune!

Trboveljski rudarski proletarijat bo volil v prihodnjih tednih v Trboveljski delavski občini svoj občinski odbor.

Vnaprej povemo: delavskemu razrednemu gibanju ni cilj vlada v občini. Večinsko zastopstvo v občini pa je za razredno gibanje sredstvo in slep bi bil oni, ki bi ne polagal tudi na občinske volitve največje pažnje in vse važnosti.

Sedaj obetajo, da bo končala v Trboveljski občini doba neodgovornih, delavske potrebe in zahteve nepoštevajočih komisarjev in gerentov in da bo sedaj nastopil čas, ko bo občino upravljali in vodil isti sloj, ki tvori večino občinarjev.

Odkrito povemo: Mi ne verujemo, da bo v doglednem času vlada opustošila komisarstvo in gerentstvo v Trboveljski občini. Prepričani smo, da bo vlada potom svojih organov v zadnjem trenotku znova našla potov, da prepreči odločujoči vpliv delavskega razreda, rudarskega proletarijata v Trboveljski občini.

Zakaj pa je vlada kljub temu razpisala volitve?

Vlada računa na razcepljenost delavskih vrst, vlada računa, da rudarski proletarijat ne bo enotno izvojeval zmage sebi in zase in da se bo posrečilo bodisi klerikalcem ali pa samostojnim demokratom dobiti Trboveljsko občino v svoje roke. Vlada računa, da bo nedemokratski in reakcijski volilni red, ki velja tudi za Trboveljsko občino, omogočil meščanskim protidelavskim in delavstvu sovražnim strankam absolutno večino v Trboveljski občini. Razpust občinskega odbora v Zagorju bodi za trboveljski proletarijat resno svarilo!

Pri volitvah za Trboveljsko občino se bosta borila dva interesa: interes Trbov. premogokopne družbe in interes trboveljskih rudarjev.

In, klerikalci pa samostojni demokrati so avantgarda za trboveljsko premogokopno družbo!

Le pogledimo! Noben klerikalce ne bo tajil, da so postavili za predsednika prve Narodne vlade klerikalca Jožeta Pogačnika ravno zato, ker je bil njen najodličnejši član. Prav tega človeka pa je poslala klerikalna stranka v upravni svet Trboveljske premogokopne družbe in — danes se vrše redukcije rudarskega delavstva pod predsedstvom viteza Pogačnika.

Sedaj pa upa ta stranka, da bi s pomočjo delavstva osvojila Trboveljsko občino zato, da bo Trboveljska družba tudi v Trboveljski občini imela absoluten vpliv.

Razredni proletarijat pa hoče, da bo Trboveljska občina služila potrebam rudarskega proletarijata. Da bo trboveljsko delavstvo v občinskem odboru uveljavilo in izvedlo zahteve svojega razreda: Trboveljska občina bo morala nujno podpreti reducirane rudarje. Tega ne bo storila občina, dokler jo bodo upravljali komisarji, gerenti ali pa, če jo bodo upravljali hlapci Trboveljske premogokopne družbe.

Trboveljski proletarijat se mora zavedati: on sam ima rešitev v roki. Če bo sklenil enoten nastop vsega delavstva, pa odklonil in preprečil vsako razbijanje, tedaj bodo občinske volitve lep mejnik v zgodovini trboveljskega proletarijata. Če bo pa nasedel razbijalcem, tedaj pa bo na-

Razdvojenost radikalnega kluba.

Belgrad, 27. febr. Po izglasovanem proračunu smatrajo vodilni radikalni krogi, da bodo lahko uredili in izravnali spore v svoji stranki. Zato so poklicali v Belgrad Aco Stanojeviča, ki naj izgleda nasprotstva med Pašičem in Jovanovičem. Stanojeviču pa doslej to še ni uspelo in skoro se lahko trdi, da je pričakovati na jutrajšnji seji glavnega odbora radikalne stranke odločnega in javnega Jovanovičevega nastopa proti Pašiču.

Zanimivo je, da se drži sedaj Radič, popolnoma mirno. Radič molči, ker ve, da je sedaj treba počakati, kako bo končal spor med Jovanovičem in Pašičem. Pri tem pa je seveda gotovo, da se vrše težki boji

Špecialna proračunska debata.

Belgrad, 27. febr. Na včerajšnji skupščinski seji so pričeli s specialno proračunsko debato. Najpreje so obdelali proračun vrhovne državne uprave. Ta del proračuna je bil v neizpremenjeni obliki po dolgočasnih in nestvarnih govornih posameznih noslancev sprejet.

Pri celi razpravi je zanimivo, da je poslanec Žujović predlagal znižanje poslanskih dnevnice. Znižanje je

Kaj dela Ninčič v Rimu.

Rim, 27. febr. Iz Rima poročajo listi, da je Ninčičev obisk pri Mussoliniju posledica dogovora med Jugoslavijo in Italijo, da se ob vsakem važnejšem problemu obeh držav razgovorita. Tak važen dogodek je bližajoči se vstop Nemčije v zvezo narodov ter s tem nastopajoče narodno manjšinsko vprašanje, ki se enako tiče Jugoslavije, Poljske, Čehoslovaške in Rumunije. (To dela Italija v strahu pred vprašanjem slovanskih in nemških manj-

Komunistična internacionala.

Moskva, 27. febr. Izvršni odbor komunistične Internacionale se je bavil v sredo s položajem v južni Kitajski, ker so Angleži blokirali Kanton. Na predlog Brovna je bil sprejet »Oklic na delavske množice sveta«, v katerem se pozivlja zlasti angleško delavstvo k protestnim demonstracijam. Deklaracija govori o imperijalistični intervenciji proti južnokitajski revolucijski vladi in zagotavlja kantonsko štrajkujoče delavstvo simpatij sovjetske Rusije.

V nadaljni debati je naglašal Štefanski (Poljska), da goni Poljsko gospodarska katastrofa naravnost v revolucijsko situacijo, čeprav poljska buržuazija z najemanjem

Občinske volitve v Rumuniji.

Bukarešta, 27. febr. Izid občinskih volitev je presenetil vso javnost. Dasi doslej še niso znani podrobni rezultati, je vendar gotovo, da je dosegla liberalna stranka precejšnjo zmago. Predvsem pa je uspela liberalna stranka v kmetijskih občinah, kjer je dobila nad 80 odstot-

tudi v radičevskem klubu. Poslanci so popolnoma neinformirani o celotnem položaju in čutijo se docela nesigurne v vladni koaliciji na eni in brez zaslonbe v ljudskih masah na drugi strani.

Kakor izgleda pa se bo najpreje razčistilo vprašanje ministrov Maksimoviča, Simonoviča in Stojadinoviča. Pašič je pripravljen, da odstopijo vsi trije ministri, zato pa bi pritegnil v vlado pristaše Jovanovičeve skupine.

Tekom prihodnjih dni ni pričakovati v notranje političnem pogledu nobenih presenečenj, presenečenje pa lahko povzroči razvoj dogodkov, ki jih pripravljajo v radikalni stranki.

predlagal kot član radikalne stranke, ki je njegov predlog vnaprej odklonila. Ker za ta svoj predlog pri radikalnih ni dobil večine, je pozval opozicijo, da vsaj ona podpira njegov predlog. Vendar pa se njegovemu predlogu tudi opozicija ni pridružila in v vprašanju poslanskih dnevnice je ostala enotna vsa parlamentarna delegacija.

šin). Vladni listi sicer omalovažujejo poset Ninčiča, vendar pa naglašajo, da prijateljstvo med Jugoslavijo in Italijo izborna funkcija, češ, da je to v interesu obeh držav, Italije kot najmočnejše in neodvisne sile na kontinentu, Jugoslavije pa kot najmočnejše države male antante in na Balkanu: Italija hoče s prijateljstvom, ki ga snuje, preprečiti tudi združitev Avstrije z Nemčijo.

izredno dragih tujih posojil podaljšuje to stanje.

Ruth Fischer priznava napake, ki jih je komunistična stranka v Nemčiji pod njenim vodstvom napravila.

Rosenberg brani stališče nemških ultralevihih komunistov.

Dombski (Poljska) meni, da bo katastrofa na Poljskem nastopila prej kakor pričakuje vodstvo komunistične stranke samo. Priporoča hitro vrnanje, ker sicer grozi fašistična nevarnost.

Skupni kandidat za državno predsedništvo Thaelmann napada ostro ultralevičarje ter ugotovi med drugim uspeh konsolidacije v komunistični stranki v Čehoslovaški, ki je desničarske elemente izločila.

kov vseh glasov, manj pa v mestih, kjer je le s težavo dosegla večino. Gotovo je, da je vlada z izidom volitev zadovoljna in sedaj zatrjuje, da je dobila za svojo krvavo vladno politiko s tem izidom najlepše zadoščenje.

lavske vrste sedaj, ta je v službi Trboveljske premogokopne družbe in tega mora izločiti rudarski proletarijat iz svojih vrst. Izdajalci delavskega razreda ne smejo in ne morejo voditi razrednega boja.

ARMENCI NAPADLI DAMASK.

Rim, 26. febr. Iz Kaira poročajo, da so armenski vojaki napadli mesto Damask in povzročili v delu mesta Nidan grozovito pokolje med mohamedanskim prebivalstvom. Pomorjenih je bilo 600 oseb in požganih okoli stopenjdeset hiš ter oplenjenih 600 trgovin. Pokolj so ustavile šele francoske čete. Vzrok pokolju je grozovito sovraštvo med Armenci in Mohamedani, ki izvira iz preganjanja Armencev po Turkih.

PREPIRI RADI KNEŽJIH ODPRAVNIN V NEMČIJI.

Berlin, 27. febr. V pravnem odboru nemškega državnega zbora je izrazil socialni demokrat dr. Rosenfeld pred prehodom v razpravo sum na podlagi časniških vesti, da nekatere občinske oblasti sabotirajo ljudsko zahtevo glede odpravnine knezov. Zastopnik notranjega ministristva je izjavil, da so nadzorne oblasti dobile navodila, da zatro vsakršen poizkus sabotaže. Končno je bil sprejet § 8 glede vpostavitve posebnega državnega sodišča v naslednjem besedilu: Razsodiščna pogodba med strankami ob uveljavitvi tega zakona ne ovira priziva na posebno državno sodišče. § 9. določa, da mora državno posebno sodišče poizkusiti najprej s poravnavo. — Očividno pa bo doživel zakonski načrt do drugega čitanja na podlagi pogajanj med strankami še mnogo izprememb.

RIMSKA KONFERENCA RAZBURJA.

Rim, 26. febr. Avstrijski in nemški listi naglašajo, da je konferenco z Ninčičem povzročil Mussolini. Izprva je bil za to konferenco določen Milan. Značilno na tej konferenci je zlasti, da se Italija skuša žirirati kot dominujoča sila v srednji in južni Evropi ter si v ta namen išče zaveznikov ter grozi z orožjem, češ, da bo Italija sama vzdržala med evropskimi državami status quo. Konferenca je nadaljevanje izpada proti Nemčiji in Balkanu, ki more pomeniti politično le takrat nekaj, če je za njo katera zapadnih kapitalističnih velesil.

DIKTATURA NA GRŠKEM OSTANE ŠE DOLGO.

Atene, 25. febr. Na večerji častnikov v Solunu je ministrski predsednik Pangalos izjavil, da je po njegovem mnenju ponesrečila vojaška revolucija leta 1919. in 1922., ker so takrat vojaški voditelji preveč hiteli zopet uvesti parlamentarizem, preden so našli politike, ki bi bili vredni in sposobni očistiti zanemarjeni parlamentarizem. Zaradit tega bo potreba dalje časa, da se razmere konsolidirajo. Grški narod bo temu naziranju potrdil, če diktatura ta problem izvede do konca. — Tako! Absolutizem povsod; če ni vojaški, je parlamentarni ali pa fašistični! Po vojni, po grozni vojni — pa brez demokratizma.

TEŽKA KAZEN.

Berlin, 27. febr. Pred Stettinskim sodiščem se je vršila proti 19 ženam kazenska razprava, radi odprave telesnega plodu. Sodišče je obsodilo neko ženo, ki je bila radi enakega delikta že kaznovana, na pet let ječe, ostale pa z zaporom enega meseca do dveh let. Eminentno socialno vprašanje se ne bo spravilo niti z drakonskimi kaznimi s sveta.

Borza.

Danes notira Zagreb: Berlin 13.5210 do 13.5610 (13.5175 do 13.5575), Italija 227.65—228.85 (227.70—228.90), London 276.13—277.33 (276.18—277.38), Newyork 36.60—56.9250 (56.658—56.958), Pariz (207 do 209), Praga 168.10—169.10 (168.09 do 169.09), Dunaj 7.9950—8.0350 (7.991 do 8.031), Zürich 10.9257—10.9657 (10.9339 do 10.9739).

Organiziranje delavske omladine.

V Sarajevu je započela socijalistična omladina akcijo za ustanovitev delavskega omladinskega pokreta v celi Jugoslaviji. Omladina je po večini klerikalno in nacionalistično orijentirana, socijalističnemu delavskemu pokretu posveča vse premalo pažnje. Prav je, da se socijalistično gibanje začne tudi med akademiki, ker le tako je upati, da se v splošnem otresemo napetosti tradicionalizma in da začne ves narod gledati nase kot na človeka in se vzporejati s človekom kot sočlovekom. Izvršilni odbor Saveza socijalistične omladine poziva akademike iz vse države, da ustanove socijalistične akademske organizacije in da začno s socijalističnim prosvetnim delom. Vse natančnejše informacije daje: Izvršilni odbor saveza socijalistične omladine Jugoslavije, Sarajevo, Radnički dom.

Kako lovijo izseljence.

V Ameriki so lansko leto ustanovili tkzv. priseljeniško stražo »land border patrol«. Za vzdrževanje te straže je kongres dovolil strošek enega milijona dolarjev. Mejna straža patrolira ob kanadski in mehiškanski meji, da zabranjuje vtihotapljanje priseljencev, ki nimajo vseljevalnega dovoljenja.

Glasom uradnega poročila je mejna straža v lanskem fiskalnem letu odvrnila, ne da bi jih aretirala 14.669 oseb, ki so hotele nezakonit potom dospeti v teritorij Združenih držav, pripeljala pa je 13.550 oseb k lokalnim priseljeniškim inspektorjem v svrhu nadaljne preiskave. Straža je aretirala na podlagi zapornega povelja 2718 inozemcev in zasačila 325 oseb, ki so se ukvarjale z vtihotapljanjem inozemcev. Tekom leta je straža pregledala čez stotisoč osebnih in tovornih vlakov in preiskala čez poldrug milijon potnikov. Ustavila je in pregledala čez stotisoč avtomobilov in čez 30.000 čolnov in drugih vozil.

Poleg tega pomaga ta mejna straža tudi carinskim, davčnim in prohibicijskim uradnikom.

Veliko je torej število revežev, ki hočejo na vsak način v Ameriko!

Radek o ameriški «razorožitveni» politiki.

Evropa pod diktaturo Amerike.

Karl Radek, znani ruski komunistični žurnalist, je napisal v „Pravdi“ dolg članek, v katerem razlaga namene Združenih držav v pogledu sodelovanja na mednarodni razorožitveni konferenci.

„Stremljenje Amerike po razorožitvi Evrope ni platonično“, piše Radek. „Reducirane armade v Evropi značijo pojačanje sedanje ameriške finančne diktature nad Evropo. Amerika namerava imeti glavno besedo na razorožitveni konferenci. Nedo-končana pogajanja glede vojnih posojil so dala Ameriki priložnost, da vpliva na Anglijo in Francijo. Iz tega razloga je liga narodov poslušnila ti dve sili in sklicala razorožitveno konferenco.“

„Teško finančno stališče evropskih dežel in nemožnost zadovoljive delavskih slojev sta prisilila evropske imperijaliste, da razpravljajo o načrtu redukcije armad. Vsaka buržoazna vlada se mora včasih poigrati z dvoobraznim pacifizmom; kajpada vsaka skuša najprej reducirati bojne sile svojega sosedu. Amerika bo silno profitirala z delno razorožitvijo Evrope. Ima najbolj razvito industrijo na svetu in ima tudi načrt za hitro mobiliziranje in oboroženje ogromnega prebivalstva. Svetovna vojna je pokazala, kako je Amerika hitro mobilizirala veliko armado.“

Washingtonska konferenca za redukcijo pomorskih bojnih sil je zadovoljila le bedake. Znižala je konkurenco med drednatskimi in prinesla novo konkurenco v gradnji križark, podmornikov in letal. Edini smoter raznih konfrenc je, omejiti privatno trgovino z orožjem in strelivom ter otežkoti oboroženje orientalskih ljudstev, ki so zdaj lahke žrtve imperijalizma. Amerika hoče omejiti prihodnjo konferenco na razoroženje na suhem. Vsled vulkaničnega položaja na Daljnem vzhodu noče Amerika zdaj govoriti o bojnih mornaricah, kajti angleška flota ji morda prav pride za ofenzivo proti Japonski in Kitajski, če postane revolucija v tema deželama splošna med kmeti in delavci.“

Žalostno odkritje.

General Leonard Wood, guverner na Filipinskem otočju, je prosil v jeseni, da se nekaj stori za zapuščene otroke na Filipinskem otočju. Teh otrok je osemnajst tisoč in njih očetje so belopoltniki, matere pa Filipinke. Ti belopoltni očetje so zapustili matere z otroci vred. Wood je prosil, da se ustanovi poseben sklad dveh milijonov dolarjev za oskrbo teh otrok. Tega fakta se spominja tudi člankar dnevnika „Chicago Tribune“ in se obrača na javnost, da z milodari prispeva dva milijona dolarjev. V tem priporočilu je nekaj dobrega zrna, in sicer le toliko, v kolikor gre za podporo otrok, ker niso sami zakrivil, da so zagledali luč tega sveta. V tem priporočilu je pa prav malo socialnega spoznanja.

Ako je dozdej na Filipinskem otočju osemnajst tisoč zapuščenih sirot, katerih očetje so belopoltniki, matere pa Filipinke, koliko takih sirot bo več po desetih letih, ako se ničesar ne stori za odpravo take rakrane? To je zelo važno vprašanje, ki se ga pa člankar ni lotil. Teh osemnajst tisoč sirot, katerih očetje so belopoltni Američani, spada tudi med vzroke, ki povedo, zakaj Filipinci tako neizprosno zahtevajo neodvisnost zase. Teh osemnajst tisoč sirot govori Filipincem, da jih smatrajo za podjarmljeni narod, kajti Američani lahko zapeljujejo filipinska dekleta, nato pa zapelane matere z otroci vred puste v revščini.

Denar, ki bo mogoče nabran za oskrbo teh zapuščenih sirot, bo mogoče malo ublažil jezo proti Američanom. Ali ta denar ne bo izbrisal ponižanja, ki ga občutijo Filipinci zaradi tega, da belopoltniki lahko puste filipinske matere z otroci vred na cedilu, pa se vrnejo v Združene države, kakor da se ni nič zgodilo. Filipinci so tudi ljudje.

Popravek.

Gospod Marcel Žorga nam je izročil naslednji popravek:

»Uredništvu »Delavske Politike«, gospodu Rudolfu Golouhu v Ljubljani.

Z ozirom na tendenciozno poročanje v članku »Protestna akcija Trboveljskega proletarijata« v 45. številu, stran 2, 3. stolpec, 7. odstavek, ki se glasi:

Kot zadnji je govoril s. Marcel Žorga, pristaš Gustinčičeve sekte. V splošno začudenje je njegov govor popolnoma soglašal z govorom s. Sedeja in ni v skladu z vsem dosedanjim pisanjem »Del. kmečkega lista«. Tudi on je pozival na enotni nastop v vseh akcijah ter ni ugovarjal pozivu sodr. Sedeja, ki je povdarjal potrebo skupnega nastopa pri obč. volitvah v Trbovljah. S tem je očitno prekinil z razkrinkano politiko Gustinčiča in uvidel neumnost cepčenja proletarskih sil v težki rudarski krizi. Rudarji so z vidnim zadovoljstvom pozdravili ta preokret s. Žorge, ki odgovarja današnji težki situaciji:

Vas prosim, da objavite sledeči popravek:

V Trbovljah sem nastopil kot pristaš Delavsko Kmečkega Lista in ne kot pristvaš kake sekte. Moj govor je bil v popolnem skladu z dosedanjo politiko Delavsko Kmečkega Lista in se je bistveno razlikoval od reformističnega govora Sedeja in ostalih govornikov. Med tem, ko je Sedej pozival rudarje, da naj ustanove enotno politično stranko, sem jaz govoril za enotno fronto za skupno akcijo vseh delavskih grupacij in strank proti ofenzivi kapitala. Trezno sem povdarjal, da enoten nastop v akcijah in strokovna enotnost nista istovetni s politično enotnostjo in dase politično ne strinjam in

ne morem strinjati z oportunistično politiko likvidatorjev in še manj s SSJ.

V politiki se z sodrugom Gustinčičem popolnoma strinjava, ker je politika Delavsko Kmečkega Lista marksistična politika razrednega boja. Rudarji so me, kakor vedno, zadovoljno pozdravljali, ker so videli, da naša skupina kljub vsemu vstraja na marksistični črti, ki so jo že vsi drugi zapustili.«

Ljubljana, dne 24. febr. 1926.

Marcel Žorga.

Na to precej dolgo pojasnilo le kratek odgovor. Reformistično ni na shodu v Trbovljah nihče govoril. Nasprotno. Prav nič reformističen pa ni bil govor sodr. Sedeja. Absolutno netočno in neresnično pa je, da bi bil Sedej v svojem govoru plediral tudi za politično enotno stranko. Od tega smo še presneto daleč. To vprašanje ne bomo rešili mi, to je mednarodno vprašanje, ki ga bodo rešile šele delavske internacionale med seboj. Da se je tako govorilo na shodu, in ne drugače, pričajo lahko tisti, ki so bili na shodu navzoči, in teh je bilo nekaj tisočev! Priporočalo se je od strani vseh govornikov enotno akcijo v pogledu težkega rudarskega vprašanja in strokovno enotnost. Tega mnenja je bil tudi M. Žorga, kar smo v našem listu doslovno pondarjali. Poglavje o likvidatorjih je zopet problem zase. Vprašanje je, ali so likvidatorji tisti, ki delajo dejansko za strokovno enotnost na razredni, marksistični bazi, ali tisti, ki se tej enotnosti kakorkoli upirajo. V ostalem, kar se tiče našega lista, smo le točno zabeležili to, kar je Žorga na shodu govoril. In govoril je topot pravično.

Pravijo...

Med dnevnimi vestmi čitamo dnevne umore, pretepe, tatvine in druge take dogodivščine. Vse take stvari, ki so navadne, pogostne, običajne in nujne. Taka dnevna je bila tudi zadnjič o nekem Srbijancu. Ta je ponaredil izpričevala Subotške pravne fakultete, bil brez študija, imel na vesti več tatvin, goljufij in takih lumparij, zato pa napravil v državni službi čisto lepo karijero.

Kot goljuf in pretkapec je bil dober pravni poznavalec, zato je bil državni svet zanj najbolj prikladno mesto, kjer je lahko nemoteno razvil svoje pravno shvačanje.

In, niti redukcija bi ga ne zadela, vsaj je v državnem svetu še vedno mesta za dobre juriste, za prvovrstne juriste.

No, pa ta dogodek in ta storja spada res pri nas le med dnevne vesti.

Miroslav Krleža:

GOLGOTA.

Drama v petih dejanjih.
Prevel FERDO DELAK.

Otrok! Naš otrok! Zaklinjam te pri našem otroku!

(Silna plima vetra, kakor da bi vse odnesla.)

PAVEL: Prosim vas, dobri ljudje, kakor Boga vas prosim! Odprite!

KSAVER: Ne! Ne morem!

ZENA: Reci mu, da tu ni kréma!

KSAVER: Rekel sem vam že, da tu ni kréma!

PAVEL: Ne bojte se! Ne bom vas nadlegoval! Ne bom ostal pri vas! Takoj bom odšel! Samo da si povežem rane!

ZENA: Ne, ne! Za Boga! Ne! Zaklinjam te pri naši sreči! Uničil boš naš dom! To je lopov! To je past! (Histerično vpije.) Ne, niti govora ni! Marš odtod! Če bi bili poštenjak, ne bi krvaveli!

PAVEL: Dajte mi vsaj čašo vode! Samo čašo vode!

ZENA: Nič! Nimamo vode! Marš! To te hoče samo izvabiti ven! Ti si znorel! Zunaj jih je mnogo! Kako lajajo! To so konjeniki! Pa jih res ne slišiš, kako vpijejo! Požigalci! Ogenj! Zapalili nam bodo hišo! Zaklali otroka! Streljali v sobo! Oh, človek bi znorel! Marš! Marš! Nimamo vode, ne odpremo, marš! Oh, gospod ti edini, oh, poslušaj, zaklinjam te, zunaj, poslušaj, otrok, oče, dragi, prosim!

(S tem krikom je zmešala Ksaverja. Vrgla se je pred njega na kolena in taka, razburjena z razpuščenimi lasmi ga je zvelkla nazaj v sobo. V eter elementarno raste; tudi pes je začel besno la-

jati in čuje se, kako vleče verigo sem in tja po žici. Zvonjenje v mestu in šum preganjalcev, ki prihajajo.)

PAVEL: Marš! Vedno samo marš, kakor psa! (S poslednjo močjo potrka.) Odprite! Jaz sem Pavel iz arzenala! Ranjen sem! Kdo ste vi? Odprite! Rešite me!

KSAVER (tiho): Pavel? Ta je Pavel?

PAVEL (trka): Ali ste slišali? Odprite! Ne morem dalje! Izdaja! Kristijan nas je izdal! Vsi so pobiti, in Kristijan je prodal vse! Vsi so mrtvi. Mene preganjajo! Odprite!

KSAVER: Pavel!

PAVEL: Jaz sem! Kdo govori? Judež! Vi ste Judeži! Prokleti! Kristijan je izdal, kri, policija, prokleti bodite vsi!

(Ksaver se iztrže, hoče iti ven in odpreti.)

ZENA (vpije kakor neumna): Ti si nor! Ti si nor! Ti nas hočeš uničiti! Usmrtili te bodo! Samo preko mojega telesa! No, dobro! Pojdi! A vedi, samo preko mojega telesa!

(Pograbila je na mizi nož, bije se in ruva s Ksaverjem, med tem ko se mož in žena ruvata, se sliši, kako je konjenica prišla do hiše.)

ZENA: Slišiš? Konjeniki! Ti si znorel! Ustrelili te bodo, ubili te bodo! Slušaj me, prostim te, slušaj me, pridi, pusti to, pridi k meni.

(V tej zmešnjavi je obvladala Ksaverja, ugasnila svetilko, in povlekla moža k sebi na posteljo pod pernico. Mrzlična, katastrofalna, bolesta vizija smrti, živcev, vetrnic, megle in vetra. Po tej prvi kavalkadi, ki je v oblakih prejahala sceno v galopu, zvenketu mečev in topolu podkev, se zapodi na oder jata črnih pojav s svetilkami. Skofi v gala ornatu, z mitro in srebrnimi križi. Mežnarji v rumenih in modrih oblekah z liki svetnikov; policija, policijski psi in detektivi; oficirji v

paradi in vojaki s čeladami in bajoneti, žene, otroci, berači, gospoda v cilindrih in krznu, dame v kozuhovinah; vse to drvi čez sceno med lajanjem psov, zvonjenjem in vetrom, in kakor da gazi preko Pavla, ki leži v svoji krvi. Zopet kavalkada, ki se vrne.)

Konjenik: Halo! Sem nazaj, ljudje! Nazaj! Tu desno gre sled! Halo! Nazaj! (Skočil je s konja in sledi s svetilko sledu; vpije): Nazaj! Nazaj! Tu se jasno vidi! Kri! Halo! Še je topla! Ljudje! Halo!

(Konjeniki so se vrnili, skočili s konjev in iščejo s svetilkami sled. Glasovi konjenika): V bližini je! Mora biti v bližini, prokleti! Ne bo nam ušel! Našli smo sled! Hoj, hoj, halo! Nazaj!

1. konjenik (obsveti Pavla): Glejte ga, ljudje! Tukaj je! Krvav je! Najbrže smo ga obstrelili. (Eden ga sune z ного, da se ranjenec dvakrat prevali.)

Mrtev je!
(Eden konjenikov se skloni k Pavlu.)

Gorak je še! Kaj bi bil mrtev! Dela se!

Glas: Postavite ga na noge, naj se vrne bestija! Konjenik (ki je sklonjen): Tega ne boš nikoli več postavil na noge. Ta je končal! Srce mu visi na pajčevini!

Glas: Pa kaj bi potem z njim, vrag za vzemil! Ravno smo se spotili, a zastonj!

Glas: Najbolje bo, da ga do jutri obesimo na drevo! Kaj vraga ga bomo vlekli zdaj nazaj? Nima smisla! A tako ga ne bo niti pes, niti kdo drugi!

Glasovi Dobro! Lahko! Lahko!
(Resignirano, mirno, profesionalno obesijo Pavla na drevo pred hišo, zajašejo konje in izginejo.)
Z a s t o r . (Dalje prih.)

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 20. uri.

Sobota, 27. febr.: Obrt gospe Warrenove. Red F.

Nedelja, 28. febr.: ob 15. uri pop.: Naša kri. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. — Ob 20. uri zvečer: Deseti brat. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 1. marca: Henrik IV. Red C.

Opera.

Začetek ob pol 20. uri.

Sobota, 27. febr.: Trubadur. Gostovanje baritonista Fran Dragun-Čulića. Red D.

Nedelja, 28. febr.: ob 15. uri pop.: Aida. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 1. marca: zaprto.

Torek, 2. marca: Tosca. Red B.

Jan Kubelikov koncert v Zagrebu je bil posebnost svoje vrste. koncertna dvorana je bila do zadnjega kotička napolnjena, gneča pred blagajno je pa vedno in vedno naraščala. V prerivanju je bilo strtih več šip, nekaj tisoč ljudi pa ostalo brez vstopnic.

Saljapin pride gostovat v Zagreb in sicer koncert aprila. Priredi samo en koncert. Vstopnice bodo že v par dneh razprodane.

Dr. Albin Ogris: **Politične stranke.** Pravkar je izšla v samozaložbi knjiga, ki je svojevrstna rariteta v naši literaturi. Je to knjiga, ki vsebuje skoke vseh stremeljenj in ki jih je znal zaokrožiti Ogris v čedno celoto. Vsakemu, ki se zanima za politične pokrete, bo to sociološko delo neizčrpen vir in znanstveni svetovalec. Že ime avtorja garantira, da je delo pisano objektivno in z ljubeznijo. Jezikoslovec bo v jezikovnem oziru mogel marsikaj oporekati, toda čitatelj bo pri bogastvu vsebine pozabil na te nedostatke. Knjiga z 270 strani je jako poceni: stane po pošti 42 Din, za dijake 35 Din. Naroča se pri avtorju: Dr. Albin Ogris, Ciril Metodova ul. 19, Ljubljana.

Krasen kulturni film »Moč in lepota«, predvajan v kinu »Apolo«, so si telov. DTE v Mariboru skupno ogledali. Ta film je res prvovrstno vzgojno sredstvo na polju telesne kulture, ki se priporoča vsem ljubiteljem športa in telovadbe, kakor tudi starišem in pedagogom. Še več takih filmov in manj šunda.

Za naše gospodarstvo.

Slovenec ni razvajen. Od nekaj je težko delal in se z trudom preživljal. V potu svojega obraza, z veliko ljubeznijo do malega kosa svoje zemlje mora naš kmetijski človek delati od rojstva do smrti. Naš rokodelc je vaje trdega vsakdanjega dela. Našemu kupcu ni sipala sreča lahkega blagostanja in češče tudi ne obrtniku in trgovcu. S pridnostjo, delavnostjo in vztrajnostjo so se v težkih prilikah mogli uveljavljati in držati. Slovenski uradnik ni bil nikdar ugodnik v uradniški hierarhiji. Vlekel je, pisal, pa se redko dopisal in povzpel do visokih mest. Naš delavec izrazilo industrija, kakor oni, ki je običal z eno nogo v kajzarstvu je priden, cenijo in iščejo ga zbog njegove pridnosti in veččnosti celo v neprijazni tujini. Ljudem dela je prirodna ali privzgojena kot osnovna lastnost pridnost.

Med trdo vojsko in še za gršega po vojnege časa se je v nemoralnih razmerah, kakor drugod, zajedla tudi pri nas v gospodarstvo dokajšnja mera slabih lastnosti. Popustila je ljubezen do dela, ponehala je pridnost, prevladala je pohlepnost in želja po lahkem zaslužku, ter ž njo ob času denarne negotovosti lahkomišelnost potratnost.

Pa je prišel od zemlje do zemlje preobrat. Stari pravci solidnosti in delavnosti, ki so se obnesli in slove po svojem poročilu, brzo prihajajo do veljave. Kredit dobiva načelo, da naj ne je, kdor ne dela.

S preobratom se prišla suha leta v gospodarstvo in vseposod se govori o gospodarski krizi. Vsak prehod in vsaka preorientacija je težka in zahteva svojih žrtev. Tudi pri nas živo občutimo pezo gospodarske krize. Industrija preživlja težke čase in mnogokatero podjetje se dobesedno bori za obstanek, v kupčiji je mrtvilo, velike so izgube in plačila prihajajo z veliko

zamudo. Obrtniki po pravici tožijo o redkem zaslužku in slabih delavnih prilikah. Delojemalci s težavo dobivajo službe in je vesel, kdor je danes pod varno streho. Brezdvomno živimo v težkih časih in smo sredi krize, o kateri pa pravijo tudi gospodarski veljaki, da nas ta kriza vede do gospodarskega ozdravljenja. Upati smemo, da zmaga naš organizem tudi to kritično dobo, ker je v jedru zdrav in ker je vztrajnost osnovna lastnost naroda.

Sredi teh slabih časov je že vesel in bodreč pojav, da smo imeli na najrazličnejših krajih Slovenije zadnja leta celo vrsto razstav in prireditev, ki kažejo, da prevladuje življenski optimizem in volja do ustvarjajočega dela. Tudi te prireditve kažejo živahno stremenje našega delavnega ljudstva navzgor. Letos pa bo že šestič otvorjen Ljubljanski velesjem. Prav je, da se dela zlasti v času tako težke krize na vse načine na ozdravljenju in oživiljenju našega gospodarstva, da bo več delovne možnosti in zaslužka.

Priporočamo našo domačo Kolinsko cikorijo

Križem sveta.

Ogromno tihotapstvo na ameriško-kanadski meji. V kanadskem parlamentu je zdaj na dnevnem redu velikanska tihotapska afera, ki traja že leta. Konservativni poslanci so obdolžili vlado, da pušča tihotapcem skoro proste roke in Kanada izgubi letno dvesto milijonov dolarjev na carini vsled utihotapljanja blaga iz Združenih držav. Tekom debate je prišlo na dan, da obstoji v Quebecu velika mednarodna tihotapska organizacija ki uvaža v Kanado ameriško svilo, bombaž, tobak in cigarete, iz Kanade pa žganje v Združene države. Tihotapstvo se vrši na vsej meji od Vancouverja do skrajne točke na vzhodu.

Mutec je spregovoril. Charles S. Sinclair iz Elgina je prosjačil. S sabo je nosil tablico, da je gluhi in mutast. Na tej tablici je imel zapisano, da nabira denar, da si ustanovi majhno čistilnico za obleke. Denarja je nabral toliko, da se je nasrkal lahko tiste kapljice, ki povzročijo, da človek pozabi, kakšno nalogo mora igrati. Pridružil se je pretepu, ki je nastal pri žlahni kapljici. Bilo je treba štiri policaje, da so ga ugnali. V tem pretepu je Sinclair krel, da so se delale iskre. Ko so ga prignali na policijsko postajo, je pristal, da je nastopal v vlogi glušca in mutea v La Sallu, Hoopestonu, Chicagu in drugje in da je povsod neslo. Tako razni »fakirji« skubijo ljudstvo. Odvedli so ga v zapor, da pride pred sodišče zaradi vagabundstva.

Plemenske razlike. Sodnik Bond je dal zamoreu Henry Johnsonu 24 ur časa, da se preseli iz stanovanja, ki ga je najel na štev. 1107 Franklinove ceste. Sodnik Stanton je izdal že preje sodnijsko zapoved, da se mora Johnson preseliti, ker so se lastniki v omenjenem bloku že preje dogovorili, da ne dovolijo nobenemu zamoreu stanovati v njem. Pa se čudijo, da taki sklepi povzročajo plemensko sovraštvo in poboje.

Pri izkopavanju Pompejev so nedavno odkrili bronaste prodajalce pastet; so iz dobe aleksandrijske umetnosti in se po izrazu in po precizni izdelavi prištevajo med najboljša dela tedanjega časa.

Blaznost bogatinov. Iz Bornea je prišla vest o bogataških orgijah ondotnih lastnikov kavčukovih plantaž. Ko se je hči nekega plantažnika pred kratkim možila, je imela poročno obleko sešito iz samih bankovcev, ki so bili v ta namen zrezani in uničeni. Bankovcev je bilo za 40.000 florinov.

U ne vjerujete?

da eden par nogavic z žigom in znaniko (rdečo, modro ali zlato) 83. VII

„ključ“

traja kakor štirje pari drugih? Kupite eden par, pa boste verovali. Negavice brez žiga „ključ“ so narejene.

Dnevne novice.

Ljudska visoka šola v Ljubljani. V nedeljo, 28. t. m., predava g. Srečko Kosovel o temi »Razpad družbe in propad umetnosti«. Predavanje se vrši v dvorani »Glazbene Matice«. Začetek točno ob 10. uri. Vstop prost, prostovoljni prispevki se hvaležno sprejemajo. Predavanje je izredno zanimivo in izčrpno, zato je prav, da se ga delavec polnoštevilno udeležite.

Bamirani Evropejci. Ko so samostojni demokrati sedeli v vladi, so trobili po svetu, da so oni izposlovali, da bo v Ljubljani zidal svoje uradno poslopje tudi čekovni urad. »Jutro« je že izračunalo, koliko ljudi bodo zaposlili, koliko opeke bodo zazidali in nekateri so tudi računali, koliko bodo pri tem tako mimogrede zaradili. — Toda: iz tega uspeha ne bo nič. Sedaj bodo zaključili belgrajski odposlanci z Jadransko podonavsko banko kupno pogodbo za hišo na Miklošičevi cesti, tam bodo nastanili čekovni urad, stranke pa postavili na cesto. Tak je uspel politike naših samostojnih demokratov. V časih splošne krize, v časih največje brezposelnosti pa se mesto zidanja in produktivne zaposlitve brezposelnih mešetari za nakup stare hiše zato, da bo vsaj en človek pri tem nekaj zaslužil. Vsa zadeva je ogabna in grda. Za mešetarino se tepe, zato pa naj se ne zida novo poslopje. Kedar bo vendar Ljubljana izpregledala. Zadnji čas je, da spozna, da delajo na njeno kožo nekateri grde kupčije, ne meneč se za kvarne posledice, zakaj molče k temu obrtniki in podjetniki?

Pobiranje smeti. V prihodnjih dneh bo začel v notranjem mestnem okraju pobirati smeti nov voz, s katerim bo kar največ mogoče preprečeno razprševanje smeti pri nalaganju. Mestni magistrat opozarja občinstvo, da smeti oddaja le v že opetovano predpisanih zabojih, ki imajo dolžino 60 cm, širino in višino pa do 30 cm. Drugih večjih zabojev ali posod smetar ne bo izpraznil, ker jih v novem vozu tudi izprazniti ne more. Ob tej priliki nujno priporoča mestni magistrat vsem gospodinjam, da vse smeti in druge odpadke, tudi kuhinjske, sežgo v peči ali štedilniku in da končno oddado le ostali pepel in negorljive snovi v svojem zabojčku smetarju. Na ta način se izdatno zmanjša množina smeti in se tudi doseže nekaka razkužba odpadkov iz stanovanja ter ke k tem zmanjša nevarnost okužbe po smeteh. Če se bo ta način pobiranja smeti obnesel, bo mestni magistrat nabavil take vozove za celo mesto.

Nove tisočdinarske bankovce dobimo. Razne tiskarne celega sveta bodo kmalu zaposlene samo s tiskanjem jugoslovanskega denarja. To pot je dobila naročilo Amerika.

Krošnjarije je začela preganjati policija. Aretirali so zopet enega, ugotovili so namreč, da sploh nima dovoljenja za svojo »obrt«.

Higienski razstavo je otvoril državni higienski zavod v nedeljo, dne 21. febr. v kazinski dvorani v Mariboru. Vstopnina 2 Din. Želeti je, da si jo zlasti delavske organizacije če mogoče korporativno ogledajo. Otvorjena bo do 28. febr. Enako razstavo in higiensko pradevanje namerava prirediti drž. hig. zavod tudi po okolici, najprej v Studeneh v Sokol. domu.

Kolo, znamke »Eska« s številko 53042 se že dalj časa nahaja na ljubljanski policijski direkciji. Lastnik ga lahko v vsakem slučaju dvigne.

Najedel in napil se je čedno oblečen neznaec v gostilni Mahnič v Vodomatu, in za nameček okradel še natakarico. Njeno trenutno odsotnost je namreč izrabil, iz predala izmaknil okrog 700 Din gotovine ter se izmuznil, ne da bi plačal »ceho«.

V Narodni kavarni je bil nekaj časa zaposlen Lovro E. Med tem časom se je dobro založil z različnimi predmeti, tudi nekaj obleke si je »izposodil«. Ko mu je pa presedalo in je najbrž slutil nesrečo, je pobegnil in ves zaklad pustil v stanovanju.

Težko se je ponesrečil pri falski elektrarni delavec J. Veber. Popravljal je nekaj na mostiču v bližini voda z visoko napetostjo. Po nesreči je zadela ob žico in sicer samo z obleko. Vendar je pri tem dobil znatne opekline in padel v globok jarek. Prepeljati so ga morali v bolnico.

Mlinar Matevž B. iz Koroške Bele se je naveličal svojega poklica in je se jel preživljati na cenejši način. Zdjaj je vlomil tu, zdaj tam, se pokoril v zaporu, toda izpikorili ga niso. Zadnjič je vlomil v delavski dom na Savi pri Jesenicah, pokradel razno orodje in nekaj denarja, precej nato pa še v neko barako in gostilno. Oškodoval se je za nekaj tisoč dinarjev.

Štrašna smrt blaznika. V Višgoru je zblaznel 23-letni Mirko Franjič. Pred dnevi je bil v hiši sam; v življenem napadu se je polil s petrolejem in se vlegel na ognjišče. V trenutku se mu je vnela obleka in v nekaj minutah je v strašnih mukah umrl.

Dobro je zamenjal lire mešetar »Tone«. Star natakar v neki kavarni mu je namreč nasedel in se dal pregovoriti in kupil 300 lir po 20 Din trdno uverjen, da je napravil dobro kupčijo. Drugi dan je šel v banko in tam se je prepričal, da je napravil jako slabo kupčijo, ker lire so bile ponarejene.

Socijalne razmere so jo pahile v prezigodno propast, in sicer komaj 17 let staro dekle, ki se je nedavno preselila iz Amerike v svojo domovino. V bedi in brezposelnosti se je udala tajni prostituciji, se okužila s spolno boleznijo, ter čakala po cestah, dokler se je ni kdo »usmilil«. V sredo ponoči je nalezela sredi ceste na detektiva in mu odkrito povedala, da nima stanovanja in vse podrobnosti. Celo v neki vojašnici se je pred dnevi zadrževala. Po policijski zdravniški preiskavi so jo oddali v bolnico.

Reklame

ne potrebuje

O. Bernatovič

ker se blago radi svoje kvalitete in cene samo priporoča. 83

ZIKA

je najboljša žitna kava!

Prireditve.

Vič-Glinec. Dram. odsek podružnice »Svobode« Vič-Glinec gostuje 28. t. m. v Sokolskem domu na Viču. Igrala se bo tatinska komedija v 4. dejanjih »Bobrov kozuh«. Kdor se hoče iz srea nasmejati, naj se potruži na Vič. Prodaja vstopnic v »Zadružnem domu«. Začetek točno ob pol 8. zvečer. Odbor.

Šport.

Nogometne prireditve. Nogometna sezona je že v teku. Po odigranih dveh kolih tekem za zimski pokal bodo pričele prvenstvene tekme za poletno sezono, med katero se bodo brezdvomno odigrale tudi marsikatero večje prijateljske in mednarodne.

Podsavae je, v nameri pripraviti klube na bližnj prv. sezono ter zbuditi jih iz zimskega počitka, razpisal takozvane pokalne tekme, katerih prvo kolo se je odigralo v nedeljo med SK Slovan, SK Slavijo, SK Ilirijo in ASK Primorje. Posebno tekma med poslednjima kluboma je bila nad vse zanimiva, kajti obe moštvi sta predvedli večinoma tehnično dobro igro, a tudi inace je prireditev potekla v najlepšem redu. Pohvalno je treba omeniti zadržanje publike ter je pričakovati, da se bo tudi v bodoče na isti način znala obnašati.

V nedeljo, dne 28. t. m. se odigrajo še sledeče prv. tekme, ki spadajo v jes. sezono: SK Ilirija rez. : ZSK Hermes ob 8.30 uri, SK Slovan rez. : ASK Primorje rez. ob 10.15 uri. Obe tekmi se odigrata na igrišču SK Ilirije.

Popoldne se nadaljuje tekmovanje za zimski Krisperjev pokal. Ob 13.45 uri nastopita SK Slovan : ZSK Hermes, a ob 15.30 SK Jadran proti zmagovalcu iz tekme SK Ilirija : ASK Primorje. Ti tekmi se pa odigrata na igrišču ASK Primorje, Dunajska cesta in sicer ob vsakem vremenu.

Brezdvomno bosta posebno navedeni pok. tekmi zanimivi. Moštva bodo dala vse iz sebe, da si pribore lep pokal, vsled česar vlada med publiko velik interes in pa ugibanje kdo bo oni srečni, ki si ga bo osvojil.

Maribor.

Nacijonalizem in požarna bramba. Izvršujoči člani marib. požarne brambe so po večini nemškega porekla. Uvedli so slovenski poveljni jezik in tako se udejstvuje tam lepo število požrtvovalnih ljudi, za dobrobit vsega prebivalstva. Rešilni oddelek in požarna bramba sta združena in za tako delo je treba res delovnih ljudi, ki jim je blagor ljudstva bolj dejanje nego beseda. Naši slovenski nacijonalisti, ki jih pri vseh njihovih težnjah podpira véasih prikrito, drugič zopet javno naša politična oblast, so doslej vsa društva, ki so bila svojčas v nemških rokah na nek svojevrstni način nacijonalizirani in jih končno pokopali. Tukaj omenimo samo obe olepševalni društvi, ki sta poprej lepo prospevali, po »nacijonalizaciji« pa popolnoma odrekli in je njih delo danes prevzela občina v svoje roke. Kjer je zadostovala samo beseda, se je takozvana nacijonalna emancipacija sicer obnesla, povsod pa, kjer je bilo treba dejanj in žrtev, so doživele akcije svoj popoln fiasko in upravičeno zasmehovanje nekaterih nemških nacijonalcev je bila posledica. Obe olepševalni društvi sta bili dovolj zgovorni dokaz, da se bo pri prevzemu požarne brambe ta slučaj zopet ponovil. Veljalo je torej geslo: Vsi narodnjakarji in njih občutljiva kurja očesa v požarno brambo! Odziv je razočaral ves narodni blok. Dva člana sta se priglasila... Tam kjer je treba žrtev, je ves naš nacijonalizem odrekel. Tako

je ostalo torej pri starem: brambovec so delali, naši čuvarji narodne občutljivosti so pa čuvali in prišlo je, da so izvestni krogi tik pred pustno prreditvijo požarne brambe, ki je imela mednarodni značaj, opozarjali našo oblast (dr. Pirkmayerja), da je narod ogorčen in da bo treba prireditve prepovedati. In zgodilo se je. Požarna bramba je prišla vsled tega v krizo in grozil je prostovoljni razid društva. Teh posledic so se zavedali predvsem oni, ki so prireditve prepovedali in poslali so na petkov občini zbor požarne brambe celo vladnega komisarja in nekaj občinskih svetnikov, da pridobe člane in predsednika še za nadaljne sodelovanje. Člani so v interesu stvari ostali in tako je mestni občini prihranjen milijon dinarjev, ki bi jih morala šteti po zaslugi te gospode v slučaju razida za poklicno požarno brambo. Mi moramo danes tukaj javno pibiti, da so taki čini gotovim odločujočim osebam najmanj priporočljivi, zlasti ker je treba za te stvari nekoliko več širokogrudnosti in razumevanja za narodno sožitje, predvsem pa spoštovanja mednarodnih pogodb.

Mariborske dvanaestine potečejo koncem februarja in takrat nastopi v pobiranju davkov itd., za mariborsko občino takozvano ex lex stanje in to zato, ker še do danes ni proračun mestne občine odobren. Radovedni smo, kaj porečejo k temu tisti, ki se jih tiče.

Prostozačno lopo za tuberkulozne namerava zidati protituberkulozna liga pri

bolnici ob Pobrežki cesti. Zato je dr. Matko započel s prostovoljnim zbiranjem denarja in materijala. Proračun znaša nekaj nad 100.000 Din in bi imelo v tej lopi prostora 24 bolnikov. To lepo inicijativo toplo pozdravljamo, le žal — to moramo socijalisti vedno poudarjati — da se vstvarja take humanitarne inštitucije potom mihoščin, ko je vendar občina poklicana, da vstvarja taka podjetja iz svojih rednih, nalašč za to določenih sredstev. Zbirka je v par dneh vrgla nad 40.000 Din. Tudi obilo gradbenega materijala in bolniške opreme se je do danes že nabralo. Le en pomislek imamo: ali je izbrani prostor za to res prikladen?

Tržič.

V nedeljo, 21. t. m. se je vršilo pri nas predavanje o splošni higieni in o soc. zavarovanju, katero je bilo zelo dobro obiskano. Več nego 300 delavcev in delavk je pazno sledilo predavanju z zanimivimi skioptičnimi slikami. Večina poslušalcev je bila mnenja, da so taka predavanja važnejša, nego vsake druge krino predstave, pri katerih samo trenotek napaseš radovednost, haska za vsakdanje življenje pa ni.

Prav je tako, da je pričel Okrožni urad s takimi predavanji, ki nudijo delavstvu marsikaj dobrega. Marsikak tujec, ko pride k nam, si misli, da v tako svežem zraku ni mogoče da bi razsajale bolezni po delavskih hišah, ko piha vsaki dan tako hladen vetrič z gorskih grebenov. In vendar je drugače. Koliko žrtev se razsuje na leto

za proletarsko boleznijo, koliko nedoraslih otrok ponese na pokopališče, koliko mladih fantov toži za reumatizmom.

Kadar pa človek pregleduje doige vrste v tovarne lihteče, si nehote misli: kolika številna setev še čaka delavska telesa, če se razmere ne bodo izpremenile.

Kaj je vzrok? Tisoč vzrokov je! In vendar, kratko povedano: Slaba zahtohla, vlažna stanovanja, premajhen zaslužek, slaba hrana, premalo snaznosti in pazljivosti. To v kratkem povedano. Če bi pa hoteli naštevati še druge vzroke, bi pa najbrže ti urednik ne imel dovolj prostora v listu. Predvsem bi bilo pri nas potrebno, da bi zdravstveni odsek (saj menda obstoja) pričel malo bolj intenzivno delovati. Zakaj bi se ne pregledalo enkrat stanovanja, da se pri nezdravih stanovanjih odpravijo nedostaki, v kolikor se v danih razmerah more.

In nadalje. Ali bi ne bi bilo mogoče organizirati večje delavsko kuhinjo, da bi vsaj opoldne delavstvo dobilo toplo hrano, ker je nešteto delavcev, ki zavzijejo opoldne le malo mrzle črne kave, košček kruha in hajd na delo. Ali ima tako telo potrebno odporno silo, da lahko kljubuje bacilom, ki se od dneva do dneva globlje zajedajo v telo?

Ali bi ne bilo potrebno pregledati delavnice in tovarne, če so delavci v njih zavarovani proti vsemu, kar je zdravju škodljivo? Da marsikaj bi se lahko ublažilo, le dobre volje je treba.

Leposlovne knjižnice II. zvezek

CHARLES DICKENS:

Božična pesem v prozi

Prevel * * *

1926

Cena Din 12.

Naročajte to lepo delo pri Zadrugi založbi v Ljubljani.

Knjiga

Knafličev „SOCIALIZEM“ se kupi. Ponudbe na upravo lista. 85

Širite Del. Politiko!

Najcenejša in največja zaloga dvokoles, motorjev, šivalnih strojev, delov in pnevmatik. Otroški vozički različnih vrst po čudovito nizki ceni. Posebni oddelek za popolno popravo, emajliranje in poniklanje dvokoles, šivalnih strojev i. t. d. Shranijo se preko zime. Prodaja tudi na obroke.

Ceniki franko!

„TRIBUNA“ F. B. L.

tovarna, dvokoles in otroških vozičkov LJUBLJANA, Karlovška cesta šte. 4. 82

Za Zagorje

in okolice išče uprava našega lista spretno raznašalce oz. kolporterje. Oglasiti se je pisмено na upravo „Delavske Politike“ v Ljubljani. 23

Vsled ugodne nabave surovin smo znatno znižali cene

nogavicam

in drugim

pleteninam

P. n. trgovce in Konsumna društva prosimo, da zahtevajo cenike, ter se priporočamo

M. Franzl & sinovi
Ljubljana, Privoz 10.

Poštni predal 44.

Poslovne knjige

lično črtane, v fini trpežni vezavi Vam dobavi najceneje knjigoveznica in črtalnica

A. JANEŽIČ, LJUBLJANA,
Florjanska ulica 84

Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev F. Z. Z. O. Z.

Stavbeno, portalno in pohištveno mizarstvo, kompletne oprave za hotele, kavarne in gostilne, vile in privatna stanovanja.

Tovarna na GLINCAH pri Ljubljani.
Telefon Interurban 410.

Spreten kovinobrusač

z daljšo prakso išče primerne službe. Cenjene ponudbe na upravo lista. 120

Kje kupiš najceneje?

v šentpeterskem bazarju, Ljubljana, Martinova c. 8.

kjer dobiš manufakturno blago po 121 skrajno nizki ceni. Pridite in prepričajte se.

Makulturni papir

se prodaja po 4— Din za 1 kg. Več se poizve v upravi lista. 108

Zlatorog terpentinovo milo
ta neprekosljiva sestava mila in terpentina
vsebuje pristno zlato.

V vsaki tisoči komad je vtisnjen pristen zlatnik, ki čaka srečnega kupca. Kupite takoj komad tega idealnega mila, mogoče najdete tudi Vi zlatnik

Kdor želi kupiti prvovrsten in poceni

PREMOG

in sploh kurivo naj ga naroči pri

„PRODUKCIJI“

osrednji zadrugi za nakup in prodajo

F. Z. Z. O. Z.

v LJUBLJANI, Tržaška cesta, kolonija „Stan in Dom“.

110